

Kazalo

	Na pot, kjer ni poti	8
	O brezpotju in poteh	10
	Napotki pri iskanju poti	11
	Gibanje v brezpotju	12
	Varnost v gorah	14
	Brezpotja in varstvo narave	17
	Zasnova vodnika	18
	Označevanje zahtevnosti	20
KAMNIŠKO-SAVINJSKE ALPE		
	Kamniško-Savinjske Alpe	24
1	Matkova Kopa-Krnička gora Gorska bisera v odročnem svetu	25
2	Mrzla gora čez Hudi prask Starodavni prehod med dolinama	28
3	Okoli Raduhe Neznana stran gore	31
4	Krofčka čez Ute in Črni hriber Divja gora v senci višje sosedice	35
5	Križevnik Pohajkovanje nad mogočnim ostenjem	40
6	Rzenik čez Martinj stezo Pragozd visoko nad Belo	46
7	Lučki Dedec-Vršiči-Vežica Visokogorski pašniki nad Koroshičo	50
8	Zeleniške špice Najlepši greben Grintovcev	54
9	Planjava skozi Repov kot Nad idiličnimi tolmuni	58
10	Brana po V grebenu Kaptanske glave Po ostrem razu visoko nad Pastirji	61
11	Turska gora čez Gamsov skret Kjer hodijo le gamsi	64
12	Mokrica iz Kurje doline Po starih pastirskih prehodih	68
13	Kalški Greben od Suhadolnika Neznan pristop na znano goro	71
14	Kočna po jugozahodnem grebenu Gorska pravljica	74
KARAVANKE		
	Karavanke	78
15	Tolsta Košuta-Košutnikov turn Najzahtevnejši, a najlepší del grebena Košute	79

16	Na Možeh-Palec Razgibano grebenško prečenje	82
17	Vrtača čez Vzhodni žleb Brezpotja nad Suhim ruševjem	85
18	Krkotnik-Celovška špica-Jelenčka Najlepše grebenško prečenje v Karavankah	88

JULIJSKE ALPE

	Julijske Alpe	91
19	Srednja Ponca-Kotova špica Velikopotezno prečenje po mejnem grebenu	92
20	Greben Mojstrovke-Travnik in Šite Po sledih rumenih markacij	99
21	Velika Martuljška Ponca Med martuljškimi velikani	103
22	Rigljica-Rušica Okus po alpinizmu	106
23	Mala Martuljška Ponca Lepotica v senci prvakov	110
24	Široka peč V nekem drugem svetu ...	114
25	Votlo Sleme Drugačen "Martuljek", kot smo ga vajeni	119
26	Dovški križ-Škrnatarica Visoko nad Amfiteatrom	123
27	Oltar V središču Martuljkove skupine	128
28	Visoki in Srednji Rokav Najvišji nemarkirani svet Julijcev	132
29	Spodnji Rokav Sladkorček v senci Škratice	135
30	Dolkova špica Čudovito popezavanje na visoko goro	138
31	Triglav, Slovenska smer Plezanje v pravi steni	142
32	Mlinarice Potepanje med Vrti in Kotom	148
33	Luknja peč Prestična gora med Krmo in Kotom	152
34	Z Ablance čez Draški vrh na Viševnik Po vrhovih krožno nad planino Konjščico	157
35	Vernar in Tosc Dva sosedata, dva podobna pristopa	161
36	Mišeljski greben Razgledno prečenje pod Triglavom	165

JULIJSKE ALPE

37 Stogi-Škednjovec-Ogradi	169
Krožna tura po fužinskih brezpotjih	
38 Debeli vrh	176
Bohinjski debeluh, ki ni od muh	
39 Vogel po vzhodnem grebenu	179
Po tihotapskih stezicah nad skrito dolino	
40 Tolminski Kuk in Podrta gora	182
Bohinjska brezpotja s tolminske strani	
41 Mahavšček iz doline Tolminke	185
V Zlatorogovem kraljestvu	
42 Rdeči rob in Vrh nad Peski	189
Botanični izlet na rdečo goro nad Javorco	
43 Prečenje Polovnika	194
Visoko nad Kobaridom in Bovcem	
44 Krnčica iz Lepene	198
Po poteh soške fronte	
45 Kaluder	202
Pozabljene poti na pastirsko goro	
46 Plaski Vogel	205
Dva pristopa na trentsko-bohinjsko goro	
47 Vršac, Čelo in Kal	211
Po poteh turnih smučarjev	
48 Tumova v Velikem špičju	215
Kratko plezanje čez mogočno ostenje	
49 Tičarica nad Vrsnikom	219
Uživaško potepanje pod slikovitim ostentem	
50 Srebrnjak, Trentski Pelc in Ujše	222
Po sledeh gamsov in samotarjev	
51 Kanceljni	226
Eden najbolj divjih predelov naših gora	
52 Prečenje Pelcev	229
Najlepši trentski greben	
53 Skutnik	235
Plezanje po travah	
54 Jelenk, Zagorelec in Šmihelovec	239
Pozabljeni vrhovi v senci Bavškega Grintavca	
55 Veliki in Srednji Pelc iz Bale	243
Na goro po Zajčji polici	
56 Plešivec-Bedinji vrh in Morež	246
Nad veličastnim ostentem	

57 Vrh Krnice-Bricejlk	251
V svetu orlov	
58 Vzožje Loške stene	254
Divjina pod impozantno steno	
59 Predelski Vršiči	258
V nikogaršnjem svetu	
60 Velika Črnelska špica iz Možnice	263
Odročni vzhodni rob Kanina	
61 Lopa čez Vratni vrh	267
Drzne vojaške poti v visokogorskem krasu	
62 Veliki in Mali Babanjski skedenj	271
Na prostranih kaninskih podih	
63 Rabeljske špice	274
Najvišji od petih prstov	
64 Visoka Bela špica	277
Prvak nad dolino Belega potoka	
65 Mala Lojtrica	281
Po lojtrici gor, pa po lojtrici dol	
66 Veliki Nabojs, Via Nord	284
Skrivnostna severna stran	
67 Montaž iz Dunje	287
Grande course na Montaž	
68 Jovet Blanc	292
Zahodni rob Julijcev	
69 Zajavor-Veliki Rob	295
Visoko med Učjo in Tersko dolino	
70 Lopič po zahodnem grebenu	299
Dolgo prečenje do razglednika nad Pušjo vasjo	
Literatura	302
Zemljevidi	302
Abecedno kazalo	303
Avtorji fotografij	304

6

Rzenik čez Martinj stezo

Pragozd visoko nad Belo

Zahtevno brezpotje

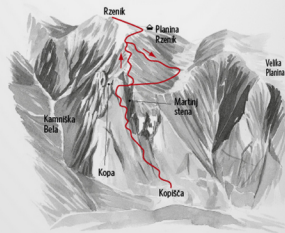
NADMORSKA VIŠINA: 1833 m

VIŠINA IZHODIŠČA: 553 m

VIŠINSKA RAZLIKA: 1280 m

Rzenik je znan predvsem plezalcem s svojo zloglasno silno kruljivo severno steno, ki prepada v dolino Kamniške Bele. Sicer je odmaknjena in z gostim ruševjem poraščena gora vidno precej nezanimiva. Gora ne doseže niti 2000 metrov višine, je pa izjemno razgledna na južno stran osrednjih Grintovcev. Zakaj je torej dobila mesto v tem vodniku? Preprosto – zaradi gostih (pra)gozdov, ki mejijo na pravo divjino. Na teh pobočjih se nam bo včasih zdelo, da hodimo daleč od civilizacije, kjer so sledi človeka zgolj izjema in prevladuje čista narava, glavni protagonisti pa so živali.

Velika planina med dolinama Kamniške Bistrice in Lučke Bele je na gosto prepredena s stezicami, tako markiranimi kot nemarkiranimi. Rzenik, ki je severni obronek te prostrane valovite planote, pri tem ni izjema. Če na stezicah Velike planine še lahko srečamo samotnega pohodnika, bo to v brezpotjih Rzenika prej izjema. Markirana pot preči vzhodna pobočja Rzenika, na vrh pa z nje vodi poseka. Mi pa se bomo najpovprežje iz Kopljice v dolini Kamniške Bistrice. Sledili bomo vlakam in stezicam pod Martinj steno, kjer je v pobočjih Varvanja nekoč delovala partizanska delavnica. Čet

likoviti lovski prehod, preko katerega je speljana Martinj steza, bomo stopili na rob planote, imenovan Gornji Požari. Stezica od tu vodi naravnost v smeri planine Dol, mi pa bomo zavili v popolno brezpotje nad stenami, dokler v dolgem vzponu in prečanju ne bomo dosegli planine Rzenik. Če se je bilo še pred desetletji možno od tu prebiti prav do vrha, danes zaradi zaraščeniosti to ni več mogoče. Nadaljevali bomo po poseki s planine, v lepi krožni turi prečili vrh Rzenika in se mimo planine Rzenik vrnilo po lovski stezici na planino Dol.

Med prečanjem divjih pobočij nad Kamniško Belo se bomo lahko prepričali, da je Rzenikovo ostenje res slikovito. Vendar pozor: v okolici Martinj steze je ogromno klopot!

IZHODIŠČE

Koplička v dolini Kamniške Bistrice. Na travnatih ravnici za hišo Berdnik zapeljemo desno na makadamsko cesto in parkiramo ob njenem koncu.

OPIS

Za hišami stopimo na gozdno vlako in se po njej vzpenjamo v loku z desne proti levi do večjega balvana, kjer se vlaka konča. Na desni poiščemo dokaj skrito stezico, po kateri nadaljujemo. Vodi nas čez strm zaraščen svrt do sistema rudniških jam, od tam pa prečno čez strma pobočja, imenovana Kamre, do grape med Kopo na levi in Martinj turnom na desni visoko nad nami. V ključih se vzpenemo po desni strani grape, jo tik pod stenami prečimo v levo ter stopimo na travnatu rob. Tu je odcep komaj vidne stezice na Kopo.

(Če se odločimo za vzpon na Kopo, gremo po izpostavljeni travnatni stezici prečno pod steno, od koder imamo dve možnosti. Na vrh na levi se lahko povzpemo po grapi do sedelca in nato po grebenu ali pod grapo prek južnih pobočij. Vzpon na vrh nam bo vzel slabe pol ure. Na severni strani je v bližini tudi votlina v Varvanju, kjer je bila partizanska delavnica. Do tja je zahtevno brezpotje.)

Stravnatega roba nadaljujemo po strmem pobočju vse do zatrepja, kjer spat prestopimo grapo v desno. Pod previsi prečimo levo do jeklenice, kjer zavijemo desno na ozek poraščen pas, ki čez več mestoma izpostavljenih robov vodi po sredini stene Martinj turna. Z razglednih robov lahko občudujemo slikovito okolico, le ustaviti se moramo. Vzpon se kar prehitro konča na malem razglednem robu. Prišli smo na prostrano planoto Velike planine, imenovano Zgornji Požar. Stezica preči skoraj vodoravno do gozdne vlake in ceste, ki pripelje na Dol. S planine vodi označena pot proti Konju, z nje pa je odcep na Rzenik.

Vendar mi na goro ne bomo šli po tej poti, pač pa bomo tu, na robu odsekane stene, zavili po brezpotju levo. Smo v redkem gozdu, poraščemem s travami, na levi pa je ruševnati rob stene. Tam je več resja, ki nam otežuje hojo. Počasi se vzpenjamo, svet pa postaja strmčiji in bolj skalnat. Tu pa tam se nam zazdi, da hodimo po stezici, a gre večinoma za sledi gamsjih stčin. Pobočje je v smrekovem gozdu končno nekoliko položji. Tam začnemo dolgo prečenje v desno, ki ga še vedno omejuje stena na levi, od koder

16

Na Možeh–Palec

Razgibano grebeno prečenje

Alpinistični vzpon, II,
200 m

NADMORSKA VIŠINA: Palec, 2026 m,
Na Možeh, 1760 m
VIŠINA IZHODIŠČA: 1058 m
VIŠINSKA RAZLIKA: približno 1000 m

Nad travnatimi poljanami Zelenice se pnejo trije ostri stolpi, imenovani Na Možeh. Grebeno prečenje stolpov je ena bolj zasoljenih karavanskih tur, ki diši po alpinizmu. Preplezati oziroma prečiti moramo vse tri, enkrat se bomo celo spustili po vrvi. Brez vrvi in alpinističnega znanja tokrat ne bo šlo. Za stolpi je greben lažji, malce tudi razvečen, pa spet ne povsem lahek, saj moramo tu in tam še vedno plezati, vsekoli pa iskati primerne prehode. Čeprav bo za nami najtežji del grebena, je naš cilj Palec še vedno presneto daleč. Ko bomo stopili na njegov vrh, bo za nami eden pestrejših karavanskih zalogajev. Za turo nujno potrebujemo stabilno vreme, saj možnosti pobega z grebena ni prav veliko: prva se pomudi za drugim stolpom levo navzdol po gozdnem brezpotju, druga s škrbine, kjer se pot obrne bolj proti severu (levo se po meliških spustimo v krnico Suho ruševje), vse druge možnosti pa so zahtevnejše in bolj zaraščene. Čar ture je gorska divjina, ki je v Karavankah žal ni obilo, ter razglodi: izstopa rudrpana avstrijska stran, pogledi na severno stran Begunjčice, Vrtačo, krnico Suho ruševje, na gozdno Zingarico na avstrijski strani in Košuto v daljini.

IZHODIŠČE

Ljubelj, 1078 m.

OPIS

Do Zelenice se povzpemo po eni od mnogih poti ali po cesti. Po smučičku se dvignemo na razgledni vrh tik nad Zelenico. Za travnatim sedelcem, imenovanim Čez Pod, 1686 m, nas čakajo Možeh. Razglejmo se po divji naravi s pogledi na razrita severna pobočja Ljubeljčice in stolpe Na Možeh ter na severno steno Begunjčice na nasprotni strani. V bližini stoji na avstrijski strani oster 30-metrski stolp, imenovan Zgornji Plot/Nördlicher Zahn.

Čez ruševnati kucelj (za njim iztek vlečnice) in skozi gosto ruševje (obstaja izsek) se po levi strani pod grebenom čez skalnat rob povzpemo na južni strani do šleba (I). Po njem splezamo na greben (II) in čez krušljivo ploščo na prvi stolp (krušljivo, I–II). Kratek sestop na severno stran nas pripelje v ozek strm kamin, po katerem dosežemo sedlo med prvim in drugim Možeh (I), tako da na koncu zlezemo pod zagozdeno skalo. Brez telav splezamo na sosednji, drugi stolp (I), po ozki in izpostavljeni, a trdni grebenki rezi pa sestopimo na škrbino (II–III). Od tu se lahko desno vzpemo še na sosednji stolp ali pa prečimo levo do ruševja (I–II). Tu se spustimo 10 metrov po vrvi na travnatu sedlece (ta del je možno obiti po južni strani, ni pa prav lahko). Tu imamo možnost pobega: s sedelca se spustimo levo po meliških in strmih gozdu vse do smučič na Zelenici. Na vrsti je zadnji, tretji (če štejemo samo sedla, drugače četrti) stolp. Splezamo v škrbino, od tam pa levo čez ploščo na ostri vrh (II). Na drugi strani sestopimo po gladki plošči (I–II) ter skozi ruševje in čez skrotje dosežemo široko rukevnto sleme. Po krajšem prečenju skozi ruševje splezamo čez dva skrotasta, zelo krušljiva vršiča v grebenu (I) do začetka velikega melišča ob zanimivem ostrem stolpu. Do sem je najlažji pristop iz Suhga ruševja,

Strmi stolpi Na Možeh

50

Srebrnjak, Trentski Pelc in Ušje

Po sledih gamsov in samotarjev

Zelo zahtevno brezpotje,
plezanje do II. stopnje
Ušje
Zahtevno brezpotje

NADMORSKA VIŠINA: Srebrnjak, 2100 m,
Trentski Pelc, 2109 m, Ušje, 1820 m
VIŠINA IZHODIŠČA: približno 700 m
VIŠINSKA RAZLIKA: približno 1500 m

Srebrnjak in Trentski Pelc veljata za prestižna vrhova severovzhodnega hrba, ki poteka z Bavškega Grintavca. Nanju ne more vsak, pa pa le tisti, ki pozna osnove plezanja in orientiranja v visokogorskem brezpotju. Vsak vzpon posebej je poglavje in dosežek zase, mi pa ju bomo povezali v eno turo. Na Trentski Pelc je najlažje z vzhodne strani, kjer vodi do grebena strma grapa s kratkimi pragovi, na Srebrnjak pa po grebenu s sedla Ribežni, do koder pa ni lahko. S Pelca lahko prečimo po grebenu do Srebrnjaka, vendar JZ greben v sestopu ni najbolj prijeten. Zato sem vrhova povezal od leve proti desni, v severovzhodni smeri. Na Srebrnjak se bomo vzpeli po strmih travnatih JV pobočjih. Če se na greben podamo z melišč pod Ribežni, ni prav lahko, saj je pobočje strmo z gladkimi ploščami ali pa se moramo prebiti skozi gosto ruševje.

Ogledimo si še možnosti dostopa pod greben. Najbližji je po stari vojaški cesti, ki v ključih vodi iz Spodnje Trente (med domačijama Maselc in Fejen).

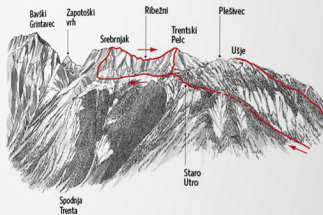
Dodal sem še vzpon na bližnji pozabljeni vrh Ušje. Gre za izredno odmaknjen svet, kamor zaidajo le redki samotarji. Včasih je na vrh vodila pastirska steza, danes pa obstaja le še poseka. Greben med Trentskim Pelcem, Plešivcem in Ušjem je sicer zanimiv, vendar bi turo preveč podaljšal. Kot mi je znano, je tudi ruševja vse manj, a to raje preverimo na posebni turi. Izhodišče za vzpon na Ušje je zaselek Pri Cerkvi. Opisano pot bomo izkoristili tudi za vzpon na prej opisana prvaka. Hodili bomo malce dlje, zato pa bo sto metrov manj vzpona. V teh pozabljenih predelih lahko vedno znova zaslutimo, kako težko je bilo nekdaj pastirjem. Po zahtevnem vzponu na samotni vrh pa lahko v miru občudujemo lepote trentске pokrajine ...

IZHODIŠČE

Pri Cerkvi v Trenti (severno od naselja Trenta). Parkiramo na malem parkirišču nasproti cerkve.

OPIS

Čez brv stopimo na označeno Soško pot in zavijemo levo. Soči sledimo približno deset minut, potem pa takoj za suho strugo zavijemo desno v travo. Pot mimo krmilnice privede do slapu, od katerega se povzpemo strmo levo do bližnjega melišča (do sem bi lahko prišli tudi levo od steze, vendar je odcep v zaraščenih travah slabo viden). Z melišč nam lovske

jedenlec pomagajo čez skalni skok na desni, potem pa sledimo stezici nad slap in v ključih navzgor čez strmo gozdno pobočje do križpotja (kamor z leve pripelje stezica od kampa v vasi Trenta). Desno gre steza proti grapi in Ušju, mi pa zavijemo levo spet v ključih skozi grapi in čez grapo v desno čez strmo gozdno pobočje (mestoma slabo vidna stezica, možiči). Po prečnici pridemo spet do prve, višje pa do druge grape. Nekaj časa se vzpenjamo ob njej, potem čez gozdno pobočje in po naslednji grapi do travnikov. Na levi strani je plitva zaraščena travnata grapa, ob njej nadaljujemo do bukovega gozda in končno do idiličnega sedla Staro Utro z lovsko kočjo (na staro vojaško cesto pridemo že pred prelazom).

Bavški Grintavec, desno Zapotoški vrh